

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem zawartym w pkt. 6 wyroku z dnia 31 stycznia 2014 roku w sprawie sygn. akt XI P 536/12 z powództwa A. A. przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W. i C. (...) Ł. Rydza w Ł. o zadośćuczynienie, zwrot kosztów leczenia, rentę zwrot kosztów opieki i ustalenie odpowiedzialności pozwanego na przyszłość, Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi, XI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zasądził od powódki na rzecz pozwanego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. kwotę 1800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia podniesiono, iż wobec oddalenia powództwa w stosunku do tego pozwanego w całości, na podstawie art. 98 kpc powódkę jako przegrywającą sprawę obciążono kwotą 1800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego ustaloną na podstawie § 11 ust. 1 pkt. 5 w zw. z § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tj. Dz.U. z 2013 r., poz. 490).

Zażalenie na powyższe postanowienie złożył pełnomocnik powódki, zarzucając mu naruszenie art. 102 kpc poprzez jego niezastosowanie pomimo istnienia przesłanek do nieobciążania powódki kosztami zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu swego stanowiska skarżący podniósł, iż powództwo w sprawie zostało pierwotnie wytoczone przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W., gdyż ani powódka ani jej pełnomocnik nie mieli wiedzy o strukturze organizacyjnej tego podmiotu oraz faktu, że stosownie do uchwały z dnia 27.11.2008 r. C. (...) Ł. Rydza w Ł. jest samodzielnym pracodawcą (uchwała ta jest bowiem aktem wewnętrznym spółki i nie ma możliwości zapoznania się z jej treścią ani w KRS ani w Internecie). Ponadto powódka przed wytoczeniem powództwa skierowała w stosunku do (...) spółki z.o.o. wezwanie do zapłaty w odpowiedzi, na które wskazana spółka nie kwestionowała swej legitymacji biernej do wystąpienia w procesie. Ponadto zarzut ten nie został podniesiony też w odpowiedzi na pozew lecz został sformułowany dopiero w kolejnym piśmie procesowym tak więc powódka mogła pozostawać w błędzie co do osoby pracodawcy.

Ponadto, sprawę obydwu pozwanych podmiotów prowadził ten sam pełnomocnik a C. (...) Ł. Rydza w Ł. nie jest odrębnym bytem prawnym tylko jednostką organizacyjną Spółki (...) i jedynie w zakresie prawa pracy traktowany jest jak pracodawca.

Skarżący podniósł, też że dodatkowo za zastosowaniem art. 102 kpc przemawia fakt, iż powódka nie pracuje, pozostaje na utrzymaniu męża, ponosi koszty leczenia związane z wypadkiem a zatem obciążenie jej kosztami zastępstwa procesowego (...) spółka z.o.o. de facto obniży wysokość kwot zasądzonych tytułem zadośćuczynienia, które Sąd uznał za odpowiednie.

Z uwagi na powyższe skarżący wniósł o zmianę pkt 6 zaskarżonego wyroku i nie obciążanie powódki kosztami procesu na rzecz pozwanego.

W odpowiedzi na powyższe pełnomocnik C. (...) Ł. Rydza w Ł., wniósł o oddalenie zażalenia powódki.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Zażalenie jako bezzasadne podlega oddaleniu

W postępowaniu procesowym sąd orzeka o zwrocie kosztów w każdym orzeczeniu kończącym sprawę według jednej z następujących zasad: odpowiedzialności za wynik procesu, stosunkowego rozdzielenia kosztów, wzajemnego zniesienia kosztów, słuszności i zawinienia.

Art. 98 § 1 k.p.c. stanowi, iż strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez radcę prawnego zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata (radcy prawnego), koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony (art. 98 § 3 k.p.c.).

Zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych Sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej kosztami w ogóle.

W pierwszej kolejności podkreślenia wymaga, iż urzeczywistniający zasadę słuszności art. 102 k.p.c. stanowi wyjątek od zasady odpowiedzialności za wynik sporu, a zatem nie podlega wykładni rozszerzającej i związany jest z obowiązkiem strony podania okoliczności zezwalających na przyjęcie, że zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony. Wobec tego Sąd, kierując się zasadą kontrydiktoryjności procesu, nie powinien działać z urzędu w sytuacji, gdy strona reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika nie wykazuje istnienia przesłanek do zastosowania art. 102 k.p.c. (postanow. SN 07-12-2011 II PZ 34/11 LEX nr 1130377).

Na gruncie rozpoznawanej sprawy stwierdzić należy, że powódka reprezentowana przez profesjonalistę tych okoliczności nie wykazała, mało tego nawet z ostrożności procesowej nie były one podnoszone. Tym samym nie sposób więc było domniemywać ich istnienia. Pełnomocnik powódki nie złożył też wniosku w tym przedmiocie. W razie zaś niewystąpienia przez stronę z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sąd nie ma obowiązku uzasadniać, dlaczego nie zwolnił tej strony od kosztów (art. 98 § 1 w związku z art. 102 k.p.c.). (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2011 r. III PZ 2/11, LEX nr 901638).

Niezależnie od powyższego Sąd Okręgowy zauważa, że wnioskowanie w zażaleniu o nieobciążanie powódki kosztami postępowania jest nie tylko spóźnione, ale również jedynie bardzo skrótowo odwołuje się do sytuacji życiowej i majątkowej skarżącej, co nie stanowi samo przez się o wypadku szczególnie uzasadnionego, uprawniającego sąd do zastosowania art. 102 k.p.c. Sama bowiem sytuacja ekonomiczna strony przegrywającej, nawet tak niekorzystna, że strona bez uszczerbku dla utrzymania własnego i członków rodziny nie byłaby w stanie ponieść kosztów, nie stanowi podstawy zwolnienia - na podstawie art. 102 k.p.c. - z obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi, chyba że na rzecz tej strony przemawiają dalsze szczególne okoliczności, które same mogłyby być niewystarczające, lecz łącznie z trudną sytuacją ekonomiczną wyczerpują znamiona wypadku szczególnie uzasadnionego. /wyrok s.apel.14-08-2013 I ACa 271/13 w L. LEX nr 1366120/.

Podnieść również należy, iż przepis art. 102 kpc daje sądom swobodę przy rozstrzygnięciu o zwrocie kosztów procesu, gdy stosowanie zasady wyrażonej w art. 98 k.p.c. (odpowiedzialności za wynik procesu) nie można by pogodzić z zasadą słuszności. W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, iż zastosowanie art. 102 kpc powinno być oceniane w całości okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu, zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (zob. post. SN z 14.1.1974 r., II CZ 223/73, niepubl.).

Wobec tego przy ocenie przesłanek z art. 102 k.p.c. należy przede wszystkim wziąć pod uwagę fakty związane z samym przebiegiem procesu, tj. podstawę oddalenia żądania, zgodność zamiarów stron w sprawach dotyczących stosunku prawnego, który może być ukształtowany tylko wyrokiem, szczególną zawilgość lub precedensowy charakter sprawy albo subiektywne przekonanie powoda co do zasadności zgłoszonego roszczenia - trudne do zweryfikowania a limine, a ponadto sposób prowadzenia procesu przez stronę przegrywającą albo niesumienne lub oczywiście niewłaściwe postępowanie strony wygrywającej, która w ten sposób wywołała proces i koszty połączone z jego prowadzeniem. / wyrok s.apel. 18-07-2013 w K. I ACa 447/13 LEX nr 1349918/.

W ocenie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie nie zachodziła sytuacja szczególna, uzasadniająca odstąpienie od obciążania powódki kosztami procesu.

Przede wszystkim nie sposób uznać, że stronie pozwanej nie należy się zwrot kosztów procesu, które w rzeczywistości podniosła, bowiem obu pozwanych powiązanych kapitałowo reprezentował ten sam pełnomocnik a powódka mogła pozostawać w błędzie kto rzeczywiście jest jej pracodawcą.

Podkreślić należy, iż z treści porozumienia trójstronnego zawartego w dniu 1 lutego 2012 r. podpisanego osobiście przez powódkę wynikało wprost, iż od tego dnia powódka stała się pracownikiem C. (...) Ł. Rydza w Ł.. Wobec tego, wbrew twierdzeniom skarżącego, ani brak wiedzy o strukturze organizacyjnej (...) spółki z.o.o. ani o uchwałach z dnia 27.11.2008 r. nie powinien stanowić przeszkody dla właściwej identyfikacji pracodawcy powódki. Okoliczność ta nie może zatem usprawiedliwiać wytoczenia powództwa przeciwko podmiotowi nie mającemu legitymacji biernej. Natomiast fakt, iż dwa różne choć powiązane ze sobą podmioty reprezentował ten sam pełnomocnik i okoliczność, że jeden z tych podmiotów przegrał proces nie usprawiedliwia odmowy zwrotu kosztów zastępstwa procesowego drugiemu, który jak wynika z akt sprawy w ogóle nie powinien być pozwany w procesie, a jedynie w skutek błędu powódki został zmuszony do obrony swych praw przed sądem.

Nie można też uznać, iż strona powodowa w stosunku do wskazanego pozwanego prowadziła proces w pełni lojalnie. Uzyskując w toku procesu wiedzę o braku jego legitymacji biernej, powódka reprezentowana przez profesjonalistę, nie cofnęła powództwa lecz nadal podtrzymywała w stosunku do niego swoje żądania wnosząc o zasądzenie dochodzonych przez siebie kwot od obu pozwanych in solidum. Tym samym nie sposób uznać, że sposób prowadzenia procesu przez stronę przegrywającą usprawiedliwiał nieobciążanie jej kosztami zastępstwa procesowego strony przeciwnej.

W świetle wszystkich wskazanych powyżej okoliczności brak więc było podstaw do zmiany zaskarżonego postanowienia.

Z tych też względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Przewodnicząca: Sędziowie:

Z/ Odpis postanowienia wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron.